

Sesijas dokuments

B10-0136/2024

21.10.2024

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

iesniegts, noslēdzot debates par Komisijas paziņojumu

saskaņā ar Reglamenta 136. panta 2. punktu

par stāvokli Azerbaidžānā, cilvēktiesību un starptautisko tiesību pārkāpumiem
un attiecībām ar Armēniju
(2024/2980(RSP))

*Yannis Maniatis, Nacho Sánchez Amor, Udo Bullmann, Raphaël
Glucksmann, Francisco Assis*
S&D grupas vārdā

Eiropas Parlamenta rezolūcija par stāvokli Azerbaidžānā, cilvēktiesību un starptautisko tiesību pārkāpumiem un attiecībām ar Armēniju (2024/2980(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Armēniju un Azerbaidžānu, jo īpaši 2021. gada 20. maija rezolūciju par karagūstekņiem pēc nesēnākā Armēnijas un Azerbaidžānas konflikta¹, 2022. gada 10. marta rezolūciju par kultūras mantojuma iznīcināšanu Kalnu Karabahā², 2023. gada 19. janvāra rezolūciju par Kalnu Karabahas blokādes radītajām humanitārajām sekām³, 2023. gada 14. septembra rezolūciju par Azerbaidžānā ieslodzītā Dr. *Gubad Ibadoghlu* lietu⁴, 2024. gada 13. marta rezolūciju par par ciešākām ES saiknēm ar Armēniju un nepieciešamību pēc miera līguma starp Azerbaidžānu un Armēniju⁵ un 2024. gada 25. aprīļa rezolūciju par Azerbaidžānu, jo īpaši pilsoniskās sabiedrības apspiešanu un Dr. *Gubad Ibadoghlu* un *Ilhamiz Guliyev* lietu⁶,
- ņemot vērā 1996. gada 22. aprīļa Partnerības un sadarbības nolīgumu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Azerbaidžānas Republiku, no otras puses,
- ņemot vērā Armēnijas Republikas premjerministra biroja un Azerbaidžānas Republikas prezidenta administrācijas 2023. gada 7. decembra kopīgo paziņojumu,
- ņemot vērā Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) Minskas grupas 2009. gada pamatprincipus,
- ņemot vērā Reglamenta 136. panta 2. punktu,
- A. tā kā 2024. gada 11. un 12. novembrī Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām (*COP29*) 29. Pušu konference notiks Azerbaidžānā; tā kā cilvēka pamattiesību ievērošana un pilsoniskās sabiedrības līdzdalība ir nostiprināta uzņēmējas valsts nolīgumā, ar kuru Azerbaidžānas valdība apņēmas ievērot šīs tiesības;
- B. tā kā vairāk nekā desmit gadus un ar aizvien lielāku apņēmību Azerbaidžānas iestādes ir samazinājušas pilsoniskās sabiedrības iespējas, patvaļīgi slēdzot nevalstiskās organizācijas un aizurot pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus vai piespiežot viņus doties trimdā;
- C. tā kā kopš paziņojuma, ka Azerbaidžāna uzņems *COP29*, ir palielinājusies kritisku

¹ OV C 15, 12.1.2022., 156. lpp.

² OV C 347, 9.9.2022., 198. lpp.

³ OV C 214, 16.6.2023., 104. lpp.

⁴ OV C, C/2024/1763, 22.3.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1763/oj>.

⁵ Pieņemtie teksti, P9_TA(2024)0158.

⁶ Pieņemtie teksti, P9_TA(2024)0369.

viedokļu kontrole, kā rezultātā ir arestēti, patvaļīgi aizturēti un saukti pie atbildības pilsoniskās sabiedrības aktīvisti, žurnālisti un mediju darbinieki, tostarp ārvalstu žurnālisti;

- D. tā kā aptuveni 300 cilvēku, tostarp cilvēktiesību aizstāvji, žurnālisti, akadēmisko aprindu pārstāvji, miermīlīgi protestētāji, juristi un politiskie un citi aktīvisti, patlaban ir aizturēti, pamatojoties uz politiski motivētām apsūdzībām; tā kā viņi tiek turēti apstākļos, kas neatbilst starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem, un viņiem bieži tiek liegts satikties ar saviem ģimenes locekļiem un juristiem, kā arī liegta piekļuve pienācīgai medicīniskajai aprūpei;
- E. tā kā Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja (*PACE*) 2024. gada janvārī nolēma neratificēt Azerbaidžānas delegācijas pilnvaras, norādot uz “ļoti nopietnām bažām par to, kā [Azerbaidžānā] tiek ievērotas cilvēktiesības”; tā kā *PACE* norādīja, ka tās Uzraudzības komitejas referentiem neļāva tikties ar cilvēkiem, kuri aizturēti, pamatojoties uz iespējami politiski motivētām apsūdzībām, un ka Azerbaidžānas delegācija atteicās atļaut Juridiskās un cilvēktiesību komitejas referentam apmeklēt valsti;
- F. tā kā Azerbaidžāna ir īstenojusi sistemātisku politiku amatpersonu un ievēlēto pārstāvju kukuļošanai Eiropā, lai mazinātu Azerbaidžānas īstenoto cilvēktiesību pārkāpumu nopietnību un aplūsinātu kritiķus, un šī politika ir daļa no plaši izmantotas stratēģijas, ko dēvē par “kaviāra diplomātiju”; tā kā dažas lietas ir izmeklētas un dažas no iesaistītajām personām ir sauktas pie atbildības un notiesātas vairāku ES dalībvalstu tiesās;
- G. tā kā Azerbaidžāna ir aktīvi iesaistījusies destabilizācijas kampaņās pret dalībvalstu īstenoto politiku, kā nesen novērots un labi dokumentēts Jaunkaledonijā, kur Azerbaidžāna ir veikusi dezinformācijas darbības un sniegusi atbalstu nemierniekiem;
- H. tā kā 2024. gada 3. jūlijā Eiropas Padomes Eiropas Komiteja spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanai (*CPT*) publiski nosodīja Azerbaidžānas “atteikumu uzlabot situāciju, ņemot vērā komitejas ieteikumus” un “Azerbaidžānas iestāžu pastāvīgo sadarbības trūkumu ar *CPT*”;
- I. tā kā pazīstams politekonomists, pretkorupcijas aktīvis un Azerbaidžānas Demokrātijas un labklājības kustības priekšsēdētājs Dr. *Gubad Ibadoghlu*, kuram ir paredzēta viesstipendija Drēzdenes Tehniskajā Universitātē, 2023. gada 23. jūlijā tika patvaļīgi aizturēts un turēts cietumā, pamatojoties uz apšaubāmām apsūdzībām, ar ierobežotām iespējām satikties ar ģimeni un advokātu, un saskaņā ar pieejamo informāciju pret viņu izturējās necilvēcīgi; tā kā kopš Parlamenta 2023. gada 14. septembra un 2024. gada 25. aprīļa rezolūcijām viņa veselības stāvoklis ir vēl vairāk pasliktinājies viņa smagā medicīniskā stāvokļa neatbilstošas ārstēšanas dēļ, kā arī sliktu ieslodzījuma apstākļu un necilvēcīgas izturēšanās dēļ; tā kā 2024. gada 22. aprīlī Dr. *G. Ibadoghlu* tika piemērots mājās arests, kur viņš atrodas pastāvīgā policijas uzraudzībā un viņam nav atļauts sazināties ar ārstiem, lai gan viņa veselības stāvoklis joprojām rada nopietnas bažas par viņa dzīvību; tā kā 2024. gada 17. oktobrī Dr. *G. Ibadoghlu* tika izvirzīts kā viens no kandidātiem 2024. gada Saharova balvai;
- J. tā kā 2023. gada 4. decembrī cilvēktiesību aktīvis *Ilhamiz Guliyev* tika arestēts,

pamatojoties uz politiski motivētām apsūdzībām dažus mēnešus pēc tam, kad viņš “*AbzasMedia*” sniedza anonīmu interviju par iespējamo policijas praksi izmantot narkotikas par iemeslu politisko aktīvistu aizturēšanai;

- K. tā kā pret daudziem neatkarīgiem žurnālistiem, kuri joprojām atrodas cietumā vai pirmstiesas apcietinājumā, ir izvirzītas apsūdzības, un neatkarīgi mediju kanāli, piemēram, “*AbzasMedia*”, “*Kanal 13*”, “*Toplum TV*” un citi, ir slēgti pēc tam, kad viņu galvenie darbinieki tika arestēti, pamatojoties uz politiski motivētām apsūdzībām;
- L. tā kā Dr. *G. Ibadoghlu* pētījumā konstatēts, ka Azerbaidžāna, visticamāk, nespēs pietiekami palielināt dabasgāzes ražošanu, lai izpildītu savu solījumu piegādāt gāzi ES, kā noteikts stratēģiskajā partnerībā enerģētikas jomā; tā kā augošais Krievijas gāzes imports Azerbaidžānā rada bažas par to, vai Azerbaidžāna var aizstāt Krieviju kā gāzes piegādātāju, jo Baku, nespējot apmierināt Eiropas pieprasījumu, var Eiropas patēriņam piegādāt Krievijas gāzi, it kā tā būtu Azerbaidžānas gāze;
- M. tā kā 2023. gada 19. septembrī Azerbaidžāna īstenoja nepamatotu uzbrukumu Kalnu Karabahai, kā rezultātā gāja bojā vairāki simti cilvēku, dzīvību zaudēja civiliedzīvotāji un lielākā daļa iedzīvotāju devās bēgļu gaitās, pametot savas mājas; tā kā šī iedzīvotāju piespiedu pārvietošana un ofensīva pret civiliedzīvotājiem faktiski ir Kalnu Karabahas etniska tīrīšana un rupji starptautisko tiesību un cilvēktiesību pārkāpumi, ko var uzskatīt par noziegumiem pret cilvēci;
- N. tā kā 2023. gada decembra Armēnijas Republikas premjerministra biroja un Azerbaidžānas Republikas prezidenta administrācijas kopīgais paziņojums paredzēja 32 armēņu karagūstekņu atbrīvošanu, pauda abu valstu apņemšanos turpināt diskusijas par to, kā īstenot vairāk uzticības veicināšanas pasākumu, kā arī aicināja starptautisko sabiedrību atbalstīt to centienus, kas palīdzētu veidot abu valstu savstarpējo uzticēšanos un pozitīvi ietekmētu visu Dienvidkaukāza reģionu,
 - 1. mudina Azerbaidžānas iestādes pirms konferences *COP29* pievērsties cilvēktiesību situācijas pasliktināšanās jautājumiem valstī un apliecināt savu apņemšanos ievērot pamattiesības un demokrātijas, taisnīguma, tiesiskuma un cilvēka cieņas pamatprincipus;
 - 2. nosoda paziņotos tiesību uz vārda, biedrošanās un miermīlīgas pulcēšanās brīvību pārkāpumus, represijas pret cilvēktiesību aizstāvjiem un žurnālistiem, plaši izplatītos tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpumus un krimināltiesību sistēmas ļaunprātīgu izmantošanu politiskiem mērķiem;
 - 3. prasa nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot visus cilvēktiesību aizstāvjus, aktīvistus, žurnālistus un valdības kritiķus, kas ieslodzīti atreibībā par viņu darbu cilvēktiesību jomā un atšķirīgajiem uzskatiem; prasa garantēt preses un vārda brīvību un neierobežot mediju organizāciju darbu; tādēļ aicina Azerbaidžānas valdību atbrīvot “*AbzasMedia*” žurnālistus, tostarp *Ulvi Hasanli* un *Sevinj Vagifqizi*, kā arī *Alasgar Mammadli*, kas strādā “*Toplum TV*”;
 - 4. pauž nožēlu par organizācijas “*Amnesty International*” dokumentēto vēršanos pret pilsonisko sabiedrību saistībā ar Azerbaidžānas rīkotajiem lielajiem starptautiskajiem pasākumiem, tostarp “*Eurovision 2012*” un 2015. gada Eiropas spēlēm;

5. pieņem zināšanai Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja vēlēšanu novērošanas misijas paziņojumus, saskaņā ar kuriem Azerbaidžānas prezidenta un pirmstermiņa parlamenta vēlēšanas 2024. gada februārī un septembrī vēlētājiem nepiedāvāja patiesas politiskas alternatīvas un notika atbilstīgi tādām tiesiskajam regulējumam, kas pārmērīgi ierobežoja pamatbrīvības un medijus;
6. atkārtoti pauž nopietnas bažas par korupcijas apkarošanas aktīvista un akadēmiķa Dr. *Gubad Ibadoghlu* aizturēšanu, kurš, neraugoties uz viņa veselības pasliktināšanos, tika turēts pirmstiesas apcietinājumā gandrīz gadu un 2024. gada 22. aprīlī pārvietots uz mājas arestu, kuram joprojām ir atņemta brīvība un kuram nav atļauts pamest Azerbaidžānu, lai saņemtu viņam nepieciešamo medicīnisko aprūpi; aicina Komisijas priekšsēdētāja vietnieku / Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos (AP/PV) un dalībvalstis aktīvi prasīt Dr. *Gubad Ibadoghlu* atbrīvošanu; aicina Azerbaidžānas iestādes atsaukt visas pret viņu izvirzītās apsūdzības, nekavējoties atbrīvot viņu no mājas aresta un ļaut viņam atstāt valsti humānu apsvērumu dēļ, lai saņemtu steidzami nepieciešamo medicīnisko aprūpi ārvalstīs;
7. pauž bažas par lietu pret ievērojamu cilvēktiesību un klimata aizstāvi *Anar Mammadli*, kurš tika arestēts 2024. gada 29. aprīlī un ievietots pirmstiesas apcietinājumā un kuram tiek izvirzītas apsūdzības par sazvērestību, acīmredzami atreibjoties par viņa pausto valdības kritiku un viņa aktīvismu; aicina viņu atbrīvot no cietuma;
8. pauž nožēlu par cilvēktiesību aizstāvja *Ilhamiz Guliyev* un opozīcijas līdera *Tofiq Yagublu* patvaļīgo aizturēšanu un aicina viņus nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot;
9. aicina ES un tās dalībvalstis piemērot mērķtiecīgas sankcijas personām, kas ir atbildīgas par cilvēktiesību pārkāpumiem un sistemātiskām represijām pret pilsonisko sabiedrību Azerbaidžānā, kā arī Azerbaidžānas amatpersonām, kas ir atbildīgas par etnisko tīrīšanu Kalnu Karabahā;
10. atkārtoti aicina veikt neatkarīgu izmeklēšanu par Azerbaidžānas spēku izdarītajiem pārkāpumiem Kalnu Karabahā, kas varētu būt pielīdzināmi kara noziegumiem; turklāt aicina Azerbaidžānas iestādes ļaut Armēnijas iedzīvotājiem droši atgriezties Kalnu Karabahā un dot stingrus solījumus attiecībā uz viņu tiesību aizsardzību un aizsardzību pret iebiedēšanu un diskrimināciju, kas tiktu garantēta un uzraudzīta ar starptautisku struktūru klātbūtni;
11. uzsver, ka ir svarīgi sniegt nepārtrauktu atbalstu Kalnu Karabahas armēņiem, kuri tika pārvietoti 2023. gada septembrī un iepriekš, nodrošinot viņiem tiešu humāno palīdzību un budžeta atbalstu Armēnijas valdībai; šajā sakarībā aicina ES paredzēt Armēnijai jaunu palīdzības paketi, lai palīdzētu Armēnijas valdībai risināt bēgļu humanitārās vajadzības;
12. aicina Azerbaidžānas valdību nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot visus atlikušos armēņu karagūstekņus, ķīlniekus un gūstekņus un nodrošināt pārredzamību attiecībā uz aizturēto Kalnu Karabahas iedzīvotāju situāciju;
13. atingri nosoda armēņu kultūras, reliģijas un vēstures mantojuma iznīcināšanu Kalnu Karabahā; aicina Azerbaidžānu atturēties no šā mantojuma iznīcināšanas minētajā

reģionā un prasa aizsargāt šo mantojumu saskaņā ar *UNESCO* standartiem, tostarp atļaujot šajā rajonā darboties *UNESCO* misijai;

14. aicina veikt rūpīgu izmeklēšanu par nopietniem Krievijas gāzes legalizēšanas riskiem caur Azerbaidžānu un par to, ka Azerbaidžānas iestādes palīdz Krievijai apiet ES sankcijas, jo tas būtu stingrā pretrunā ES ārpolitikas mērķiem; aicina Padomi sistemātiski cīnīties pret to, ka trešās valstis apiet sankcijas; aicina Padomi izstrādāt jaunu horizontālu sankciju režīmu, lai cīnītos pret šādu apiešanu; šim nolūkam būs nepieciešams vispārīgāks un holistiski piemērojams instruments, ar ko novērst apiešanu visos ES īstenotajos režīmos;
15. uzstāj, ka visos partnerības nolīgumos starp ES un Azerbaidžānu, tostarp enerģētikas jomā, ir jāparedz stingri nosacījumi attiecībā uz starptautisko tiesību, pamattiesību un starptautisko saistību ievērošanu, jo īpaši attiecībā uz Azerbaidžānas būtisku progresu virzībā uz visaptverošu un ilgtspējīgu miera nolīgumu ar Armēniju; tādēļ aicina Komisiju steidzami novērtēt un pārskatīt 2022. gada saprašanās memorandu par stratēģisko partnerību enerģētikas jomā un attiecīgi rīkoties;
16. aicina PV/AP apturēt sarunas par atjaunotu partnerības nolīgumu līdz brīdim, kad Azerbaidžāna būs apliecinājusi patiesu gatavību atbildīgi iesaistīties sarunās par miera nolīgumu ar Armēniju un ievērot Kalnu Karabahas armēņu tiesības;
17. apstiprina pilnīgu un stingru atbalstu Armēnijas un Azerbaidžānas suverenitātei un teritoriālajai integritātei; nosoda jebkādu militāru agresiju un spēka lietošanu pret Armēniju vai hibrīddraudus tai, kā arī ārvalstu iejaukšanos un mēģinājumus destabilizēt politisko situāciju Armēnijā; atzinīgi vērtē palīdzības pasākumus saskaņā ar Eiropas Miera mehānismu Armēnijas bruņoto spēku atbalstam un aicina vēl vairāk pastiprināt sadarbību starp Armēniju un ES drošības un aizsardzības jomā; atzinīgi vērtē vairāku dalībvalstu veiktās darbības, lai Armēnijai sniegtu militāro atbalstu aizsardzības jomā, un mudina dalībvalstis apsvērt līdzīgas iniciatīvas;
18. mudina Azerbaidžānu un Armēniju virzīties uz attiecību pilnīgu normalizēšanu visos neatrisinātajos jautājumos un īsā laikā noslēgt visaptverošu un ilgtspējīgu miera nolīgumu; aicina Azerbaidžānu demonstrēt patiesus centienus šajā nolūkā un aicina PV/AP turpināt atbalstīt centienus panākt visaptveroša miera līguma noslēgšanu;
19. atzinīgi vērtē Armēnijas un Azerbaidžānas 2023. gada 7. decembra kopīgo paziņojumu par uzticības veicināšanas pasākumiem; pauž stingru pārliedību, ka šādi pasākumi var dot labumu vispārējam miera procesam un pavērt ceļu lielākai uzticībai starp abām pusēm; atzinīgi vērtē progresu, kas panākts Armēnijas un Azerbaidžānas robežu noteikšanas procesā, kura rezultātā tika panākta vienošanās par vairākiem robežas posmiem; mudina abas puses veikt turpmākus pasākumus attiecībā uz atlikušajiem posmiem;
20. aicina ES un dalībvalstu amatpersonas un ievēlētos pārstāvjus, kas piedalās *COP29* Baku, neignorēt cilvēktiesību pārkāpumus šajā valstī un izmantot minēto konferenci diplomātiskā spiediena palielināšanai uz Azerbaidžānas režīmu, prasot tam ievērot pamattiesības un brīvības, atbrīvot visus politieslodzītos un atgriezt armēņu kīlniekus;
21. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Komisijas

priekšsēdētājas vietniekam / Savienības augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, Azerbaidžānas Republikas prezidentam, valdībai un parlamentam, Armēnijas Republikas prezidentam, valdībai un parlamentam, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijai un Eiropas Padomei.